

Institutt for lærerutdanning og skoleforskning,
Universitetet i Oslo
1. desember 2011

sanne oppfatninger [...] blir til kunnskaper når de er vekket av spørsmål

- Sokrates

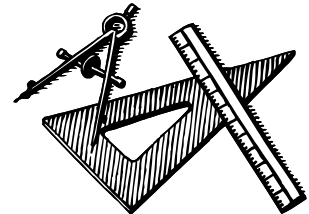

Nadderud
videregående
skole

www.skrivekurs.uio.no

∞ Femavsnittsmetoden ∞

~ et skriveverksted ~

- ▶ å reise spørsmål
- ▶ å skissere svar
- ▶ å vurdere & forbedre

k.h.flyum@iis.uio.no

Å komme i gang

~ en dialektisk metode ~

Friskriving og idéutvikling – i 7 trekk:

1. Friskriving (3-5 minutter)
2. Hovedbudskap (1 setning → avgrensning)
3. Spørsmål (→ målretting)
(NB: *strid* eller *tvil*; *to* eller *mange* svar?)
4. Alternative spørsmål (→ innfallsvinkel)
5. Diskuter og vurder (→ kritikk)
6. Velg (→ ståsted)
7. Forklar (→ argumenter)

Hver av disse deløvelsene er i seg selv en liten *vending*, en liten skrivestrategi – dermed er hele øvingssettet et slags sammenleggbart lommeverktøy.

Påstand:

Å formulere en problemstilling tar ca. 7 minutter

Kommunikasjonens mål

~ selveste hovedregelen ~

Du skal bestemme på forhånd hva mottakeren husker etterpå.

Lær dette retoriske huskeknepet:

1. Innledning

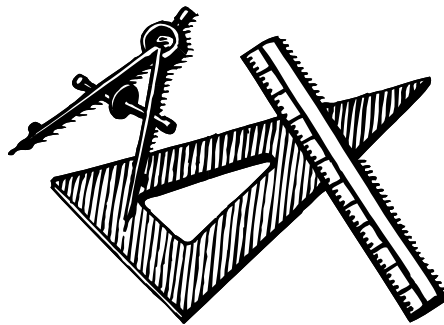
(grei og høvelig)

2. Tre hovedpoeng

(1 - 2 - 3; klart og tydelig)

3. Avslutning

(viktig og verdig)

Femavsnitts-skissen

~ å skrive en skisse, like greit ~

En drøy halvtimes arbeid gir 1-2 sider maskinskrevet tekst – selv på en dårlig dag; det er en hel liten begynnelse:

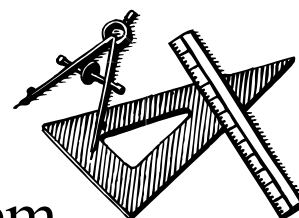
www.skrivekurs.uio.no

✓ Skriv fem setninger;

1 først én setning der du presenterer emnet du vil bruke.

2, 3, 4 Deretter nevner du tre moment som utvikler emnet; hvert moment sin setning.

5 Avslutt med å lage én setning som sammenfatter.

✓ Og så kan du utvide hver av disse fem setningene til et avsnitt.

Dermed har du en femavsnitts skisse, med *begynnelse - midte - slutt*

<i>Presentasjon</i> Etos	<i>Hoveddel</i> Logos	<i>Sammenfatning</i> Patos
Vis at du tar hensyn!	Vis at du er rimelig!	Vis at du tar ansvar!

k.h.flyum@iis.uio.no

Responsråd

~ gjensidig veiledning ~

To tommelfingerregler når du skal gi respons, for eksempel kommentarer til et førsteutkast:

1. Lær deg å se **hva som er fått til**
2. Lær deg å **stille gode veiledende spørsmål**

✓ NB!

Når du gir respons

- ✓ Ikke gi **for mye** respons
- ✓ Unngå **tomt skryt, jåleri** og **språkpirk**

Når du får respons:

- ✓ **si minst mulig** og
- ✓ **noter mest mulig**

- ✓ NB!! Samarbeid om skriving må begynne i tide. Fagskriving læres langsomt ved gjensidig veiledning; ved å skrive fag sammen med andre fagfolk, i faglige sammenhenger.

Fem i startfasen

~ prosjektbeskrivelse ~

www.skrivekurs.uio.no

1. *Hva har du tenkt å undersøke?*

Presentasjon (kort)

2. *Hva spør du om, og hvorfor?*

Problemstilling

3. *Hvilke bevismidler tror du finnes?*

Materiale

4. *Hvordan vil du bruke dem?*

Metode

5. *Hva venter du i beste fall å oppnå?*

Sammenfatning (kort)

k.h.flyum@iis.uio.no

Fem i farten

~ framdriftsnotat ~

- 1. Hva er det, emnet du arbeider med for tiden? Og hvordan ble det mulig?*
- 2. Hva har skjedd fram til nå?*
- 3. Hva er det viktigste akkurat nå?*
- 4. Hvordan tror du det går videre - hva er neste utfordring?*
- 5. Og hva oppnår du i beste fall med dette arbeidet?*

IMRaD

~ vitenskapsartikkelen ~

Verdens mest anbefalte form for *rapporterende* vitenskapelige artikler. Her operasjonalisert ved hjelp av spørsmål og femminutters skriving:

✓ Introduction

1: *Hva er det du har gjort?*

✓ Material and Methods

2: *Hva brukte du, og hvordan?*

✓ Results

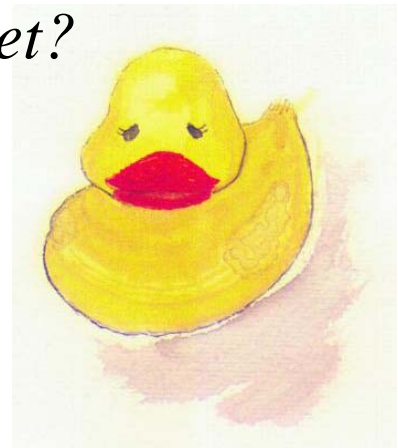
3: *Hva ble resultatet?*

... *and* ...

✓ Discussion

4: *Hva betyr resultatet*

5: *Hva sier de andre?*

Den gamle skolen

etterligning og forbedring – i sju steg

Gammel (og god?) klasseromspraksis besto i å etterligne forbilledlige eksempeltekster (*klassikere*). Lærerens eksempelsamling ble dermed en målestokk (*kanon*).

1. ***Lectio***
høytlesning: diksjon / artikulasjon (internalisere)
2. ***Praelectio***
for(e)lesning: tekstanalyse / leseveiledning
3. ***Memoria***
utenatføring (som skulle lede til overskudd; *copia*)
4. ***Parafrasis***
fri gjenfortelling (skiller form fra innhold)
5. ***Conversio (translatio)***
overføring til annen uttrykksmåte, for eksempel mellom prosa og vers (eller ved oversettelse)
6. ***Recitatio***
opplesning/framføring (eksternalisere)
7. ***Correctio***
lærerkommentar: ros og forbedringsmuligheter

(Anders Eriksson: *Retoriska övningar. Afthonios' progymnasmata*, Nya Doxa, Sverige, 2006)

Trening med kilder

~ noen enkle arbeidsmåter ~

- ✓ Undersøk kildebruken i fagtekster du selv liker å lese, og lær av det
- ✓ Undersøk forfatterinstruksene til gode fagtidsskrift
- ✓ Skriv sammendrag av korte kildetekster (én setning til hvert avsnitt). Og så videre:
 - ✓ Skriv om setningene dine til spørsmål
 - ✓ Skriv et avsnitt til hver av setningene selv (eller spørsmålene)
- ✓ Skriv skisser som sammenligner en eller to kilder (jfr. "Litteratur/teoribasert skisse")
- ✓ Skriv *sammendrag, referat, presentasjoner og kildevurderinger*
- ✓ Lær en standard referansestil

Litteratur/teoribasert skisse

~ vurdering - review - drøfting ~

www.skrivekurs.uio.no

1. *Presentasjon*
(... om denne saken er meningene delte ...)
 2. *Hva sier én kilde?*
(... på den ene siden ...)
 3. *Hva annet sier kilden / en annen kilde?*
(... på den andre siden ...)
 4. *Sammenligning og vurdering*
(... så hva skal man tro på ...)
2. *Sammenfatning*
(... alt i alt ...)

Treningstips 1:

finn korte fagtekster, og lag sammendrag av dem, ved å skrive 1 setning til hvert avsnitt.

Treningstips 2:

Denne skissen ligner en typisk **IMRaD**-innledning:

- 1.Forsker A har undersøkt ...
- 2.Forsker B har undersøkt ...
- 3.Det gjenstår da å undersøke ...

k.h.flyum@iils.uio.no

Hva har vi lært å lage?

~ én teknikk for alskens tekster ~

- ✓ 1/2-3 minutter muntlig replikk?
- ✓ 3-15 minutter muntlig innlegg?
- ✓ 1,5-2 maskinsider på 30-45 minutter?
- ✓ 30-45 minutter muntlig foredrag?
- ✓ 8-10 maskinsider på en rolig dag? *§nei!?!#*
- ✓ Egen skriving, skriveveiledning, skriveledelse?

www.skrivekurs.uio.no

... ved å *spørre, skissere* og *vurdere*

Arbeidsteknikken med femavsnitts skisser virker ganske enkelt fordi *den bygger på overkommelighet for oppmerksomheten* vår. (Korttidsminnet har 7+/-2 plasser. Så dermed tar vi lettest til oss oppskrifter med fem eller færre punkt.) I tillegg passer metoden for trening av *konsentrasjonsspennet*. De aller fleste *instrumentelle* tekstmodeller vil kunne tilpasses denne malen.

k.h.flyum@iis.uio.no